

UNIVERSITAS **MAGASINET**

Jens (28) er hivpositiv.
Les om livet etter sjokk-
diagnosen i reportasjen
side 10-15

BOKHYLLA: **ATLE ANTONSEN**

TEMA: **STIGMA**

PORTRETTET: **FRP-KESHVARI**

JEG HAR HIV. KLINE?

På videregående fikk vi besøk av en hivsmittet mann som skulle fortelle oss om livet med hiv. Han sto på scenen og brølte «Stigma! Stigma, stigma, stigma!». Han sa sikkert mer også, men det er dette ordet som sitter igjen. Vi hadde ikke peiling på hva «stigma» betydde, men vi skjønnte at var det noe dritt. Det er ikke selve sykdommen som er det vanskeligste med å ha hiv, sa mannen, men stigmaet som følger med. Folk ville ikke ta ham i hånda, eller la han holde barna deres, fortalte han. Kunne vi tro det? Vi syntes det var leit og at det var synd på mannen. Likevel var vi litt lettet da foredraget var over og vi kunne slippe å synes synd på ham mer.

Det er nettopp dette som er stigma, selv om vi ikke forstod det da. Følelsen av kollektivt samhold blant oss ble styrket i møte med ham. Vi var de uvitende, usmittede, rene. Han den urene. På en måte kjentes det trygt, som om hans sykdom ikke kunne ramme oss. Det er det som er greia med stigma: vi styrker vårt eget selv-bilde på bekostning av andre. Når vi stigmatiserer minoritetsgrupper bekrefter vi samtidig oss selv som en del av majoriteten, det store fellesskapet. Avvikerne blir levende beviser på at vi er de normale. Om det er hiv, religion, kjønn, seksualitet eller kultur – stigma er et nullsumspill der bare majoriteten kan vinne.

Hvorfor stigmatiserer vi, og hva er det som bestemmer hvem som blir stigmatisert? Ta hivsmittede, for eksempel. Er det virusets alvorlighets-

grad, eller alt vi forbinder med den som gjør at vi synes hivsmittede er så skumle? Selv mange år etter at «homsepesten» døde ut som kallenavn, viser undersøkelser at de fleste kvier for å for eksempel å kline med en hivsmittet – selv om det må syv liter spytt til for å bli smittet.

Stigmatisering handler om å plassere folk i båser, om å skape et skille mellom meg og deg, oss og dem, bekymringsløse ungdommer og hivsmittet foredragsholder. Vi som er en del av majoriteten, av fellesskapet, tjener på at disse skillelinjene opprettholdes. Når svake grupper i samfunnet stigmatiseres, blir vi sterkere. Det kjennes trygt, fordi vi kan tenke at deres ulykke ikke er vår sak. At vi har fortjent å være de heldige. At de andre er skyld i det selv.

Det er stigma, og det er bare løgn. Det er ikke noe fundamentalt som skiller oss fra dem. Ta kjønns-sykdommer igjen: ubeskyttet sex er risikosport, likevel har vi ubeskyttet sex som aldri før. I fjor anslo Folkehelseinstituttet at 37 jenter og 26 gutter blir smittet av klamydia *hver dag*. Hva er det egentlig som skiller disse fra hivsmittede, bortsett fra flaks med hensyn til virus?

Det kunne like gjerne vært deg eller meg. Og du kunne trygt klint med meg hvis jeg hadde hiv. Men hadde du villet?

magasin@universitas.no

BOKHYLLA
ATLE ANTONSEN
side 3

PORTRETET
MAZYAR KESHVARI
side 4 til 7

ESSAYET
STIGMAGUIDE
side 8

PERSPEKTIVET
**HELLER PARADISE
ENN PARADIS**
side 9

REPORTASJEN
STUDENTER MED HIV
side 10 til 15

BILDET
PER FUGELLI
side 16

INGRI BERGO
magasinredaktør

ISELIN SHAW OF
TORDARROCH
magasinfotosjef

M | MAGASINQUIZ

tekst **VEGARD RØNEID ERIKSTAD OG ANDERS RØNEID ERIKSTAD** JUNIØRNORGESMESTERE I LAGQUIZ 2013

Paradis

1. Hvem vant første sesong av Paradise Hotel Norge, og hvilken sesong av tv-serien vises på skjermen nå?
2. Eposet «Paradise Lost» ble gitt ut for første gang i 1667. Hvem skrev det?
3. Hvor i Oslo ligger badestedet Paradisbukta?
4. Og i hvilken norsk by ligger boligstrøket Paradis?
5. Fra hvilken sang er følgende tekst hentet: «Gjennom de fagre, riker på jorden. Går vi til paradis med sang.»

Komikere

6. Hvilken amerikansk komiker, regissør og skuespiller hadde fødenavnet Allan Stewart Königsberg?
7. Chico, Harpo, Groucho, Gummo og Zeppo var alle medlemmer av en komikergruppe. Hva var navnet på gruppen? De deler etternavn med en kjent politisk filosof.
8. I tillegg til Jahn Teigen, besto underholdningsgruppen «Prima Vera» av to kjente norske komikere. Hvem?
9. Hvem spilte hovedrollen i filmen «The King of Comedy», regissert av Martin Scorsese?
10. Hvilken komiker (1903–2003) ledet Oscar-utdelingen flest ganger, hele 19 ganger?

Farger

11. I hvilken norsk kommune ligger museet og kunstgalleriet «Blaafarveværket»?
12. Det sør-afrikanske flagget består av seks farger. Nevn fire av dem.
13. Hvilken spansk kunstner hadde sin «blå periode» og sin «rosa periode», henholdsvis mellom 1901–1904 og 1904–1906?
14. Hva het den amerikanske forfatteren som ga ut romanen «The Scarlet Letter» i 1850?
15. Hvilken farge er det på drakten til sammenlagtlederen i sykkelrittet Giro d'Italia?

Dronninger

16. Hun har ganske nylig fått oppkalt en gate etter seg i Oslo, og var dronning fra 1299 til 1312. Hvem?
17. Hva heter de to regjerende dronningene i verden?
18. Dronning Margrethe I var dronning i Kalmarunionen, som bestod av Sverige, Danmark og Norge. Nevn ett år hun levde.
19. Hvor mange poeng er dronningen verdt i sjakk?
20. Hva heter dronning på følgende språk: tysk, fransk og spansk?

1. Pjetter Pilgaard, åttende sesong
2. John Milton
3. Bygdegutten
4. Bergen
5. Dellig er jorden

6. Woody Allen
7. Marx Brothers
8. Tom Mathisen og Herodes Falsk
9. Robert De Niro
10. Bob Hope

11. Modum i Buskerud
12. Grønn, svart, hvit, gull, rød, blå
13. Pablo Picasso
14. Nathaniel Hawthorne
15. Rosa

16. Eufemia
17. Elisabeth II (Storbritannia) og Margrethe II (Danmark)
18. 1353 til 1412
19. Ni poeng
20. Kongin, reine og reina

LIKER DET JÆVLIGE

HUMORLEGENDEN ATLE ANTONSEN LIKER SINE BØKER MØRKE OG TRISTE, OG SYNES LITTERÆR PULING SOM REGEL ER SKUFFENDE.

tekst TORGEIR GJENDEM MORTENSEN foto ØYVIND AUKRUST

ATLE ANTONSEN (46)

- # Aktuell med: Kino, Grand Hotel
- # Komiker, skuespiller, plystreentusiast
- # Fra Lillehammer, bor i Oslo

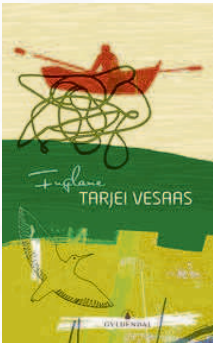
Stig Sæterbakken, *Ikke forlat meg* (2009)

Stig og jeg er begge fra Lillehammer og vi var begge i speideren. Jeg bet meg først merke i navnet hans da han skrev krimnoveller for speiderbladet. Han var bare 14-15 år gammel, men han skrev allerede da veldig godt. Ikke forlat meg handler om en tenårings første store kjærlighet, som går til helvete. Den er fortalt baklengs med slutten først, så nøster den seg gradvis fremover. Boka er både mørk og sår og trist og jævlig. Men den er veldig velskrevet og teknisk briljant gjennomført. Siden speidertiden har jeg truffet på Stig et par ganger og vi har drukket noen øl sammen, men jeg kjente ham aldri godt. Han tok livet sitt for noen år siden.

Tarjei Vesaas, *Fuglane* (1957)

En av grunnene til at jeg likte Fuglane jævlig godt var at jeg slapp å lese den i skoletida. Bøkene jeg må lese får jeg sjelden noe ut av. Fuglane er en trist og sår bok, og et deilig forsvar av en underdog som sliter med å finne sin plass i livet. Hovedpersonen bor sammen med søstra si og framstår som lett tilbakestående. Vesaas har sagt at den handler mye om han selv. Den fikk meg til å føle noe da, men jeg vet ikke om den ville gjort det like sterkt i dag. Jeg tør sjelden lese bøker jeg leste som ung på nytt. For jeg er så redd for å ødelegge inntrykket og opplevelsen som har festet seg den gang. Når man er ung og ubesudlet har man litt mindre dørslog foran følelsene sine. Som regel taper bøkene seg andre gang jeg leser dem hvis jeg tar sjansen. Slik har jeg det blant annet med Bjørneboe. Det er som ferieminner. Hvis jeg har vært et sted på ferie og har hatt en fantastisk opplevelse, så er jeg redd for å dra tilbake dit senere, fordi det kan ødelegge det perfekte.

Luke Reinhart, *Terningmannen* (1971)

Dette er den morsomste boka jeg har lest. Det er veldig sjelden jeg sitter og ler av en bok, men denne er forferdelig velskrevet og innsiktsfull. Plottet handler kort og godt om en psykiater som slutter å ta egne valg og bestemmer seg for å la terningen styre livet sitt. Han setter derfor opp lister med seks forskjellige handlingsalternativer, og så kaster han terningen. Han er helt nådeløs og tro mot konseptet sitt. En gang forteller terningen at han skal oppføre seg som om han er Jesus samme dag som at han skal han i et svært viktig middagsselskap. En annen gang forteller terningen at han skal være drita full i en eller annen setting hvor det selvfølgelig passer seg dårlig. Jeg er nok litt for kontrollfreak til å prøve noe lignende. Det koster jo. Du må bite i deg mye skam dersom du skal holde på sånn. Så jeg vet ikke om jeg vil anbefale å leve slik. Men boka anbefaler jeg sterkt.

Patrick Süskind, *Parfymen* (1985)

Det er svært sjeldent sex i litteratur er interessant. Men når man er tenåring og uten flust med erfaring har det jo sin funksjon. Men da er man jo bare kåt. Parfymen leste jeg når jeg var et par og tjue og det som sitter igjen er blant annet den gigantiske orgien på torget som er bokas klimaks. En ung parfymemaker utvikler en uimotståelig parfyme som gjør at alle som lukter den går ut av sitt gode skinn og blir så gjennomkåte at det eneste de... Det høres jo veldig flatt ut når jeg gjenforteller det slik, men den er veldig godt skrevet. Og orgien på slutten er selvsagt langt fra bokas kvalitet. Den gjorde i hvert fall inntrykk på et relativt ungt og umodent sinn som jeg hadde på den tida.

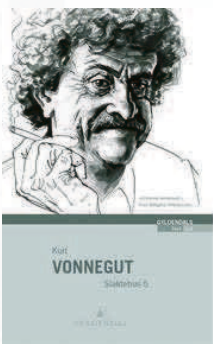
Donna Tartt, *Den hemmelige historien* (1992)

Endelig en kvinnelig forfatter. Det som er spesielt med denne boka er at hver gang jeg tenker på den så kjenner jeg en helt spesiell lukt. Akkurat som om det er noe som har festet seg inn i systemet mitt. Det er en tykk bok, men jeg pløyde gjennom den nærmest uten å legge den fra meg. Kanskje er det fordi jeg følte meg så i ett med det universet hun beskrev. Med andre ord godt skrevet. Men jeg klarer ikke å beskrive boka på en interessant måte. Jeg klarer ikke å gjøre noe annet enn å anbefale den, uten å si hvorfor den er bra. Jeg har det problemet med mange bøker. Etter ett år husker jeg knapt hva den handlet om. Det virker til tider litt meningsløst å lese bøker fordi minnet mitt om mange av dem er helt borte etter en stund. Flere bøker husker jeg knapt nok at jeg har lest.

Kurt Vonnegut, *Slaktehus 5* (1969)

Jeg er en gammel pasifist, men jeg skal ikke påberope meg at jeg leste denne fordi det en kjent anti-krigsbok. Jeg leste den i 20-årene og jeg husker at jeg hang meg veldig opp i de dristige tidssprangene frem og tilbake. Den handler om amerikanske tidsfanger i Dresden og hvordan vanlige sosiale spilleregler blir opphevet i krig. Forferdelige handlinger blir beskrevet med distanse og på en veldig prosaisk måte. Det er egentlig overraskende at jeg falt for denne fordi jeg har aldri likt sci-fi og boka har flere slike elementer. Jeg har heller aldri vært en utagerende og flammende samfunnsengasjert fyr. Jeg har aldri stått på torget med paroler. Jeg vet ikke engang om jeg har vært med i et eneste fakkeltog. Det er ikke min måte å gjøre ting på. Man må kjenne sine begrensninger. Dessuten har jeg veldig lett for å falle for andres gode argumenter. Jeg kan nok tidvis være litt for enig med siste taler, dersom talen er god.

MAZYAR KESHVARI

- Født: 5. mars 1981
- Utdannelse: Bachelor i Informasjon og Samfunnskontakt fra BI
- Sivilstatus: Kjæreste
- Beskriver seg selv som familiekjær, målbevisst, sta, engasjert og glad
- Aktuell med: Fast møtende stortingsrepresentant som vara for statsråd Siv Jensen, medlem av Kommunal- og forvaltningskomiteen, og innvandringspolitisk talsmann i FrP

KESHVARIG OPPHOLD

FRPS INNVANDRINGSPOLITISKE TALSMANN MAZYAR
KESHVARI BLIR OFTE MØTT MED HÅN OG HETS NÅR
HAN UTTALER SEG. SELV MENER HAN MEDIAS
KOMMENTATORER GÅR NETTROLLENE EN HØY GANG.

tekst **MARI MJAALAND** foto **ODIN JÆGER**

«**Ingen fra regjeringen** hadde mulighet til å stille til debatt, men det kunne du, Mazyar Keshvari.»

Sitatet kunne vært hentet fra Dagsnytt 18, Politisk kvarter, eller et debattprogram på tv. Frp-Politikeren er etterhvert godt kjent fra hans mange opptredener og utspill i media. Om det er Flyktningekonvensjonen som må endres, imamer som må gå, eller flyktningers verdisaker som bør beslaglegges – Fremskrittpartiets innvandringspolitiske talsmann er ikke redd for å ta debatten. Han går hardt ut, og har i løpet av sin karriere hisset på seg både gud og hvermann.

– **Hva er det dere egentlig** vil snakke om i dette intervjuet? spør Keshvari før han vil gi tillatelse til å sette i gang båndopptaker. Han kaster et skeptisk blikk i Universitas' retning mens han drar håndbaken over pannen. Sekunder tidligere kom han travende inn på et av Stortingets mange møterom, 20 minutter for sent til avtalen. Ventetiden ble brukt til å søke opp Keshvari på Twitter. På sosiale medier og i kommentarfeltene florerer det med karakteristikk av Keshvari: «smørbukk-innvandrere», «husneger», «rabiater», «arrogant» og «ufyselig». Hard kost, men ifølge Keshvari er det ikke nettrollene som er verst, men «oppegående folk som kommentatorer i media, politikere og rådgivere i andre partier». Folk han mener tillater seg å snakke om Frp'ere på en måte de aldri ville gjort om andre politikere. Han anser ikke hetsen han får på sosiale medier som rasisme, men føler seg ofte stigmatisert for sin partitilhørighet, og kanskje særlig kombinasjonen av å være innvandrere og Frp-politiker. – Er du innvandrere bør du helst holde kjeft, være takknemlig og ønske mest mulig innvandring,

uansett resultater. Utfordrer du bildet og sier at det ikke bare er flott, herlig og berikende, så er du en slags forræder.

For mange fremstår han som et paradoks: en innvandrere som ikke vil ha innvandring. Tull, mener Keshvari. Dette bildet er det mediene og venstresiden som har skapt.

– Vi vil hjelpe de som virkelig trenger det. Og for å hjelpe må vi være strenge og hive ut dem

” Jeg opplever til tider debatten i Norge som så snever, så tilbakestående, så idiotisk!

som ikke har noe her å gjøre. Stemmen har den insisterende, bestemte klangen som er så karakteristisk for Keshvari. Her er det ingen tvil om hva som er rett og galt. Han hevder han aldri har brydd seg noe særlig om hva andre mener om han, men innrømmer at han blir lei all kritikken i blant.

– Jeg opplever til tider debatten i Norge som så snever, så tilbakestående, så idiotisk! Se på debatten om hvor mange kvoteflyktninger vi skal ta i mot. Det brukes masse tid og krefter, og resultatet blir at fire barnefamilier får komme tilbake til landet. Det er et hån mot 60 millioner mennesker som er på flukt i verden.

Keshvari er ulastelig antrukket i en svart dress, hvit skjorte og mørkt slips. I løpet av intervjuet tigger det inn meldinger på mobilen, men Keshvari har hendene samlet på bordet og enser dem ikke. Han konsentrerer seg om spørsmålene og trekker lange historiske linjer for å forklare sin politiske oppvåkning. Han snakker ivrig om andre verdenskrig, og Øst- og Vest-Berlin. Det var åpenbart for ham hvilken side han ville ha holdt med.

– Du så hvordan det gikk med de landene som hadde sosialisme som styringsform. Enten det var i Sovjet, Kina eller Øst-Europa. Sosialisme avlet kun nød, død og elendighet.

Familiens flukt fra det totalitære styret i Iran skulle bli utgangspunktet for politikerkarrieren.

– Når du kommer fra en motstandsfamilie, som politisk flyktning fra Iran, der folk som driver med politisk arbeid fortsatt risikerer å bli henretta, torturert og lemlestet, tar du ikke demokratiet for gitt.

Han hever øyebrynene oppgitt og minner om hva folk måtte gjennom under okkupasjonen av Norge.

Et år før Keshvari ble født ble sjahen av Iran styrtet og Khomeini innførte sitt prelestyre. Bestefaren hadde jobbet i sjahens hær, og foreldrene var motstandsfolk som var aktive i studentbevegelsen. Plutselig begynte venner og familie å bli henrettet. Andre bare forsvant. Av frykt for at det samme skulle skje dem, valgte familien å flykte. I 1986 ankommer Keshvari, hans lillebror og mor Drammen. De blir plassert på det improviserte flyktningemottaket «An-nexet», en båt som lå til kai. Keshvari var fem år og hadde uendelig mange spørsmål, «hvor er

Arbeidshest: – Jeg jobber ofte mandag til søndag, og veldig sene kvelder. Jeg vil ikke være en sånn far som ser tilbake på livet sitt og angrer på at han ikke var der, sier Keshvari.

resten av familien?», «hvorfor skjer dette?». – Det var der min interesse for politikk begynte. Vi var heldige som kom oss til Norge. Vi hadde et reelt beskyttelsesbehov, og har aldri vært tilbake i Iran. Det er fortsatt farlig for vår familie der.

Keshvaris beskriver familien som en slags idealtipe på en velintegreert innvandrerfamilie. Et knapt år etter at de fikk oppholdstillatelse var begge foreldrene ute i jobb, de lærte seg norsk i rekordfart, engasjerte seg i korpset og bidro på dugnader. Det iranske opphavet sitter likevel dypt, understreker Keshvari. Når han skal fortelle om hva slags mat han liker best og hva slags musikk han hører på, er det Iran som gjelder. Tradisjonell iransk kyllingkebab er favoritten, selv om han sjelden har tid til å lage det. Det handler om hva man blir eksponert for, mener han. Det samme gjelder politikk. I familien til Keshvari er alle opptatt av politikk, men ikke alle er enige om at det er Frp som gjelder.

– Vi er en familie med ulike politiske synspunkt, alle stemmer ikke det samme.

For Keshvari kom den partipolitiske oppvåkningen første året på BI. Ting han lærte der «rokket ved etablerte sannheter», forteller han.

– Det gjaldt blant annet den norske landbrukspolitikken. Folk sa at vi i Norge måtte verne om den trygge, rene maten vår. Det hang ikke på greip at den franske, danske eller tyske maten ikke var bra nok.

Han skjønte at de «såkalte sannhetene» ikke hadde støtte i den empiriske verden han var omgitt av. Keshvari gikk til anskaffelse av partiprogrammer fra alle partier. Han fikk til og med fatt i partiledertalene fra partienes årsmøter på videokassett – både fra Høyre, Frp og Arbeiderpartiet. Det ble Frp.

– Jeg er veldig opptatt av det liberale tankegodset. Høyre og Frp har hatt mange av de samme kampsakene opp gjennom, men Høyre har aldri vært først ute. Det er alltid Frp som har gått i bresjen, forklarer han, dytter en fersk snus på plass under overleppa, og legger en gammel tilbake topplokket på snusboksen.

Han trådte for alvor inn i politikken som 20-åring, og steg raskt i gradene. Noen år etter han ble leder for

Groruddalen FpU ble han fylkeslagsleder for Oslo. Senere har det blitt flere verv og flere stillinger. I tillegg til å være innvandringspolitisk talsmann i FrP, er han i dag fast møtende stortingsrepresentant som vara for finansminister Siv Jensen, medlem av Kommunal- og forvaltningskomiteen.

Likevel medgir han at Frp ikke alltid har vært partiet for han. Første gang Keshvari uttalte seg i media, som 18-åring i et skolevalg på Ulsrud videregående skole, sa han at ungdommen har «gjennomskuet Carl I. Hagens parti»:

– Ungdom er ikke dumme. De går på skole sammen med innvandrerungdom og ser at vi ikke er knivdesperadoer eller kjeltringer, sa han til Aftenposten, bare to år før han ble valgt til leder for Groruddalen Fpu. Han

” Er du innvandrer bør du helst holde kjeft, være takknemlig og ønske mest mulig innvandring, uansett resultater. Hvis ikke er du en forræder

forklarer at Frp har forandret seg siden den gangen. – Jeg var veldig kritisk til visse krefter i partiet på den tiden, blant annet Vidar Kleppe, som senere ble kasta ut. Veldig mye av partiretorikken hang ikke på greip med den ideologien partiet er tufta på. Jeg meldte meg inn i Fpu, som var mer konsekvente i sin ideologi enn Frp på den tiden.

Keshvari snakker politikk på inn- og utpust, som om han har dårlig tid. Ordene kommer i en konstant strøm, kun avbrutt av hans karakteristiske gulp etter luft. Gulp som visstnok kommer av at han har proble-

mer i svelget. Hver gang han stiller til intervju er det de samme historiene som fortelles. En regle gjentatt i det kjedsommelige om hvordan familien kom til Norge som politiske flyktninger og ble integrert på 1-2-3, at han spilte i korps, hans historieinteresse og hvordan han har steget i gradene i Fpu og deretter Frp. Et plett-fritt portrett av en politikersstjerne på rask fremmarsj. Men det finnes riper i politikerlakken. Et google-søk unna er det historier om som vitner om temperament, trusler mot en programleder på et utested og besittelse av hasj og Keshvari som hevder sin uskyld.

– Det var en historie for noen år siden hvor du var i en rettsak, med politiet...

Keshvari avbryter før spørsmålet er ferdig stilt. Dette vil han ikke snakke om.

– Men er det mulig å få høre noe om privatpersonen Keshvari?

– Du spør jo bare om politikk jo, da svarer jeg politikk.

– Du svarer aldri på om du er religiøs i intervjuer, hvorfor ikke?

– Jeg er en offentlig person, jeg har behov for å ha et lite rom inni meg som jeg ikke deler med hele verden. Det gjelder blant annet religion, og følelser jeg har overfor dem jeg er glad i. Det trenger jeg å ha for meg selv.

Men han letter litt på sløret. Han har ikke samboer, men en kjæreste som han har vært sammen i omtrent ett år. Hun heter Kine og er ingen hemmelighet.

– Har du planer om å stifte familie?

– Jeg tenker at det er naturlig å gjøre en dag, men da må jeg legge om livet mitt. Jeg jobber ofte mandag til søndag, og veldig sene kvelder. Jeg vil ikke være en sånn far som ser tilbake på livet sitt og angrer på at han ikke var der.

– Hva er det fineste komplementet du har fått? Han blir myk i blikket. Smiler litt sjenert.

– Det er nok når noen av de jeg er glad i forteller meg at de elsker meg.

FEM KJAPPE

- Politiske forbilde: Margaret Thatcher
- Firestjerners middag: Rune Gerhardsen, Ivar Christiansen og bestefar
- På nattbordet: Har ikke nattbord
- Favorittapp: Turapp
- Alternativt yrke: Har alltid hatt lyst til å jobbe for en ideell organisasjon.

TRE GLEDER

- Jeg er veldig glad i, og avhengig av, musikk. Særlig persisk tradisjonell musikk med tolkninger av gamle poeter. Jeg er også glad i Alf Prøysen.
- Jeg liker å lage iransk mat som avkobling, og aller helst joekabab. Dette er kylling marinert i yoghurt og safran. Jeg lager med en liten chili-vri. Tradisjonell iransk mat er ikke så spicy og jeg liker at det er litt sterkere.
- Har spilt ti år i skolekorps. Jeg har traktert både slagverk og tuba.

NRK OM KESHVARI

KESHVARI ER STADIG Å SE PÅ NRKS POLITISKE DEBATT-PROGRAMMER. VI SPURTE ET KNIPPE NRK-PROFILER OM HVA DE SYNES OM POLITIKEREN.

SIGRID SOLLUND, PROGRAM-LEDER FOR DAGSNYTT 18

- Han er den som alltid stiller når regjeringen ikke kan komme.
- Han er konsekvent, du vet hva du får. Han sier ikke noe annet enn det han sa på telefonen i forkant av programmet. Og han moderer seg heller ikke.
- Jeg har inntrykk av at han er genuint engasjert, og brenner for politikken.

FREDRIK SOLVANG, PROGRAM-LEDER FOR DAGSNYTT 18

- Mazyar Keshvari er en real fargeklatt i et politisk landskap som ofte er grått, han spissformulerer seg, er uredd og aldri politisk korrekt, og han later til å elske å debattere. Sånt liker vi i Dagsnytt 18!
- Mazyar oppfører seg i hovedsak (det finnes vel et par unntak som Mazyar selv har unnskyldt) fair og etterrettelig overfor journalister, er min erfaring. Han kjenner spillereglene og det gjør det enkelt å forholde seg til ham.
- Mazyar er en politiker med overbevisning og brennende engasjement for det han står for. Man kan være enig eller uenig i politikken, men vi trenger så dedikerte politikere som ham.

MAGNUS TAKVAM, KOMMENTATOR I POLITISK AVDELING I NRK

- Keshvari er en temperamentsfull politiker og ikke like regissert som moderne politiker ofte er. Det har jo resultert i noen episoder hvor han har måttet unnskyld seg.
- Han har ofte en personlig brodd, en personlig inngang til politiske saker.
- Han er en man ofte spør når regjeringen ikke vil kommentere. Det virker som om ledelsen i partiet mener han kan representere grunnfjellet av deres politikk når de selv ikke ønsker å uttale seg.

STIGMATISER FOR DITT EGET BESTE

FØR DU SLENGER DEG PÅ LIKESTILLINGSBØLGEN, SÅ TENK OVER HVA DU TAPER PÅ Å IKKE DISKRIMINERE ANDRE.

tekst REIDAR SCHEI JESSEN

Til tross for at flertallet av norske studenter har gode intensjoner og er kjent for å dyrke et åpensinnet og tolerant selvbilde, trækker de fleste i salaten en gang i blant. Vi tyr til stadig nye grep for å skape rom for ulikhet, eller *mangfolds-kompetanse*, som det også heter. Vi lever samtidig i en verden der folks gruppetilhørighet tillegges stor verdi. Våger vi å erkjenne hvilke fordeler vi får ved å ekskludere de som er annerledes enn oss selv? Her er en guide til hvordan du kan maksimere dine privilegier i et mangfoldig og moderne samfunn.

1 Billig arbeidskraft. Stigma handler om at folk reduseres til sin gruppetilhørighet og behandles ulikt, avhengig av hvilke egenskaper som fremheves. Stigmatiserte grupper har generelt vanskeligere tilgang til arbeidsmarkedet og får en mindre del av den økonomiske fortjenesten. Det er mange penger å spare ved å stigmatisere folk som er forskjellige fra deg. Den overveiende andelen med minoritetsbakgrunn i lavtlønte yrkesgrupper gjør det for eksempel rimeligere å besøke restauranter og hoteller for de av oss med betalingskraft. Det enkleste er å begynne med å nøre opp under myter knyttet til minoriteter som allerede er omdiskuterte og utsatte. Så tvil om arbeidsmoralen til asylsøkere, slik at det blir enda vanskeligere for dem å stille krav om god betaling. Etter at kravet om minstelønn for familiegjengforening er blitt enda høyere, er det nok flust av flyktninger som er villige til å male huset ditt til en billig penge.

2 Arbeidsledig og mislykket, del I. Å mislykkes i konkurransesamfunnet kan gå utover selvbildet og i verste fall gjøre deg deprimeret. Er du for eksempel nyutdannet oljeingeniør som sliter med å få jobb eller på en eller annen måte er stresset over fremtiden, kan det være greit å rette motbøren mot andre. For å unngå å ta frustrasjonen utover venner eller familie kan det i slike tilfeller være praktisk å legge skylden på andre for å føle deg bedre. Hva med å for eksempel dele noen innlegg fra Hege Storhaug på Facebook eller skriv usensurert i kommentarfeltene på nett? Du vil sannsynligvis håve inn likeklikk fra folk i samme situasjon som deg selv.

” Hvis du er mann, hvit eller heterofil, bør du kjempe for at samfunnet forblir mest mulig slik det er i dag

3 Arbeidsledig og mislykket, del II. Sannsynligheten for å få jobb er mindre hvis du heter Mohammed eller Fatima. Det innebærer samtidig at mulighetene for jobb er større hvis du heter Kari eller Ola. Forskerne mener at denne diskrimineringen ofte skjer ubevisst hos de som ansetter – de mener egentlig ikke å forskjellsbehandle. Når bunken med søkere er lang, kan det være fint å vite at ens eget navn øker sjansen betraktelig for jobbintervju. For ikke å snakke om hvor mye mer troverdig du vil fremstå hvis du er hvit i huden, har fregner i ansiktet og snakker med urnorsk dialekt.

4 Globalisering. Ofte blir vi minnet på vår egen sårbarhet, når vi ser bilder av flyktninger som kantrer langs Middelhavet. Kanskje begynner mange å tvile; er ikke verden et trygt sted likevel? I en slik situasjon kan det være betryggende å tenke at flyktningene nok har skyld i det selv. Ved å tilskrive de marginaliserte ansvaret for sin egen situasjon, kan vi leve uten frykt for våre egne framtidsutsikter. Det er betryggende å tro på en rettferdig og forutsigbar verden, der folk får som de fortjener. Hvorfor er for eksempel båtflyktningene så dumme at de setter livet på spill, i stedet for å vente på hjelp i nærområdet? Og tar de først turen, bør de i det minste kle seg opp i oransje redningsdrakter.

5 Selvbilde. Noen forskere prøver å få deg til å innse at privilegier går i arv – at du har større muligheter for å lykkes hvis du tilhører majoriteten. Men før du begynner å tvile på dine egne ferdigheter, bør du kjenne etter hvor deilig det er med en skråsikker tro på din hardtarbeidende innsats og din egen fortreffelighet, og andres tilsvarende udugelighet. Og skulle du mot all formodning mislykkes med noe i livet, så finn en unnskyldning for at nettopp du ikke kan noe for det. Hvis det samme skjer med en minoritetsperson, bør du imidlertid tenke at hen har skyld i det selv og at det er typisk for den gruppen.

6 Ensomhet. Selv om vi liker å dyrke individet i dagens samfunn, kan det være tøft å alltid skulle lene seg på sin egen suksess. Det er mye enklere hvis du er en del av majoriteten som det ikke stilles spørsmål ved. Ikke slipp minoritetene helt inn i varmen, men sørg for at de hele tiden kjenner på hvor unormale de er. Slik bekrefter de at du er en del av fellesskapet. Som privilegert kan du dessuten velge når du vil være tolerant – og få ros for det. Slik forblir de takknemlige overfor deg, som hjelper dem med å få tilgang til de ressursene du alltid har tatt for gitt.

Å bryte med sentrale forventninger knyttet til hvordan du skal se ut eller leve livet gjør deg mer utsatt. Hvis du er mann, hvit eller heterofil, derimot, bør du kjempe for at samfunnet forblir mest mulig slik det er i dag. Neste gang noen roper i media om at minoriteter blir diskriminert, bør du ikke bli stresset og redd for at du støter noen, men tvert i mot bare lene deg tilbake og tenke at du tjener alt på å ignorere det. Dette er nemlig ditt ypperste fortrinn i møte med minoriteter; hvis du overser anklager om diskriminering lenge nok, kan du være trygg på at klagesangen vil gå over i løpet av kort tid.

ILLUSTASJON: JOHANNES KJARTANSSON

HELLER PÆRR ENN PARADIS

REKORDMANGE UNGE ER PERSONLIG KRISTNE. MEN HVOR GJEMMER DE SEG HEN, OG HVORFOR HOLDER DE MUNN?

«De fleste skjønner vel at kristendommen bare skaper problemer!». En diskusjonskåt filosofistudent har brutt regel nummer én for et vellykket nachspiel og brakt temaet religion på banen. Blikkene suser i retning rommets eneste person med kristne foreldre, en gjennomsnittlig sørlandsjente. Forsamlingen holder seg fast som når en ballong holder på å sprekke, i redsel for at hun, som alle egentlig digger, skal begi seg ut på argumentasjonsrekker fulle av hull, forankret i irrasjonell bibel- og overtro. Til alles store lettelse velger hun å holde munnen lukket og trekke på skuldrene. En glup venninne kommer til unnsetning og får på snedigvispeilet samtalen over på Paradise Hotel. Takk gud for sosiale antenner.

Nachspiel-hendelsen, som er en sann historie med små modifikasjoner, er et tålelig godt bilde på det offentlige ordskiftet rundt religion. I rollen som diskusjonskåt filosofistudent har vi samfunnsdebattanter som Aksel Braanen Sterri, som tidligere i vår skrev kommentaren «Religion er gift», der hans egen versjon av størrelsen «religion» får skylden for all verdens elendighet. Hans holdninger om at religion er negativt og bør bekjempes, er lett å kjenne igjen i studentmiljøer. Det virker å være bred enighet mange steder om at religion er noe middelaldersk som vi «er ferdig med» i vårt opplyste samfunn. Sammenlignet med for eksempel muslimer, har kristne mer å svare for i denne sammenheng, ettersom de i mindre grad kan bruke kultur som unnskyldning for sine «irrasjonelle» overbevisninger. Ster-

ris skarpt formulerte kommentar, som blant annet lød «Religion er en parasitt på den verste delen av menneskehjernen», fikk betimelig krasse svar fra flere hold. Men, i rollen som den snille sørlandsjenta, som trekker på skuldrene og holder munnen lukket, glimrer de unge kristne med sitt fravær.

Aldri før har flere unge definert seg som personlig kristne. Dette viser tall fra Barne og likestillingsdepartementets bestillingsrapport «Slik er ungdommen». Så mye som en tredjedel av unge mellom 15–26 oppgir at de tror på gud. Om du synes dette er et overraskende høyt tall, er du neppe alene. For utenom i dokumentarer på TV eller nett, hører vi lite fra denne gruppen, til tross for at den er så stor. Dokumentarobjektene tenderer dessuten til å være klikkvinnende kristenstereotyper, som neppe er representative for de unge kristne som gruppe, slik heller ikke partysvensker representerer svensker generelt.

” For mange er det mer interessant å vite om Astrid S er jomfru, enn om jomfru Maria var det.

Men hvor blir det så av de «vanlige» kristne? I en kommentar i Morgenbladet argumenterer kunnskapsminister

Torbjørn Røe Isaksen for at noe av svaret kan ligge i deler av kristen-Norges infrastruktur. De kristne er med noen få unntak kun synlig for andre kristne, på sine egne sosiale arrangementer og i egne aviser, skoler, tv-kanaler og radiostasjoner, skriver Isaksen. En slik organisering av meningsfeller kan være en effektiv forsvarsmekanisme mot den sekulariserte offentligheten, der debattanter som Sterri sørger for å opprettholde et tøft klima.

Det er i det hele tatt lett å forstå hvordan unge kristne kan ha en trang til å være usynlig. For i den grad praten om religion er tilstedeværende utenfor religiøse rammer, er den ofte negativt ladet. Det skal neppe mange tilfeller av forakt kamuflert i humordrakt eller regelrett latterliggjøring til for å dempe delelysten. På den andre siden er det fort gjort at åpen trosformidling glir over til innbitt trossforsvar, når de troende blir møtt med et skeptisk blikk eller en rynket nese. En ekstra utfordring melder seg når høylytte, men marginale bevegelser som «Jesus Revolution Army» og «Oslokirken», vist i dokumentaren «Frelst» på VGTV, utgjør mesteparten av innblikkene vi får i unge kristnes liv. Da blir det opp til den jevne kristne å komme på banen med positiv selvrepresentasjon, ved forholde seg ydmyk, saklig og tolerant. De må for eksempel vise at det er mulig å ta moralske valg forankret i bibelen, uten å proklamere enerett på den gode moral, eller tro på himmelen uten å kaste helvetesdommer rundt seg som om det var russekort.

Om de unge kristne vil bli godtatt og respektert utenfor sin egen trygge, men skjermede tilværelse, må de altså være bevisst på retorikken og tåle kritikken. «Diskuter med andre slik du vil at de skal diskutere med deg», eller noe i den duren.

For mange er det mer interessant å vite om Astrid S er jomfru, enn om jomfru Maria var det. Det er liksom aldri feil å stille spørsmål ved hvem i Paradise Hotel som er 190 prosent ærlig, men nesten alltid dølt å ta opp de såkalte «store spørsmålene» om liv, død og mening. Heller Paradise enn Paradis, liksom. Men er det de store spørsmålene som er døve og uinteressante i seg selv, eller er det bare praten rundt som virkelig suger? Å røre i gryta med «De store spørsmålene» trenger ikke være for alle, men er tross alt et element i en tredjedel av oss unges liv. Da er det rart at de unge kristne ikke er mer synlig, og sørger for å gi debatten litt mangfold. Diskusjoner bestående av tilsørt utveksling av forakt, eller påtvinging av urokelige verdenssyn, er både kjedelig og destruktivt. Overfladisk reality fra Mexico blir da rene himmelen i forhold. Da kan man heller diskutere om det er den koselige fitnessguru Mayoo, eller den maktsyke vestkantgutten Carl Axel som er gudestatus verdig.

Mortensc@universitas.no

tekst
**MORTEN OFTEDAL
SCHWENCKE**

DE USYNLIGE

SAMTIDIG SOM UNGE HAR UBESKYTTET SEX SOM ALDRI FØR, LEVER DET NÅ REKORDMANGE NORDMENN MED HIV I NORGE. HVA SKJER NÅR DU PLUTSELIG BLIR SMITTET AV EN SYKDOM DU KUN HUSKER SOM DØDELIG?

tekst: SIGNE ROSENlund-HAUGLID foto: AMANDA O. BERG og HENRIK EVERTSSON

Jens ble hekta på crossfit etter at en venninne dro ham med seg på en prøvetime.
– Gjett hvem som ble kåret til årets gledesspreder i fjor? Meg! Jeg ble ikke den med «mest fremgang» da, sier han og ler. Til vanlig tar han opp fag for å kunne studere samfunnsøkonomi.

Egentlig ikke-røyker: Jens understreker at han egentlig ikke røyker på fast basis hver gang han rusler ut på terrassen på Hovseter for å tenne en sigarett.

–Er det for seint å trekke seg nå?

Jens Tekle stirrer mistroisk på skjermen til smarttelefonen sin, hvor programmet for dagens crossfit-økt står listet opp. Han drar på seg en svart genser og setter seg ned i sofaen. Ordene «you can't touch this» pryder hele forsiden av plagget. 28-åringen kikker ned på den og ler.

–Herreguuud, dette kommer til å bli grusomt.

Den nordnorske dialekten fyller hele den romslige leiligheten på Hovseter. På kjøkkenbenken ligger en liten haug bestående av nøkler, pille-brett, en tyggispakke og en boks med medisiner.

Ifølge tall fra Folkehelseinstituttet var det diagnostisert totalt 5 843 hivpositive i Norge i 2015. Jens er én av dem.

Gammelt stigma

–At noen er hivpositive er ingen grunn til ikke å ha sex med dem.

Sykepleier Sol-Britt Molin myser en smule oppgitt ut mot de gamle murbygningene som tidligere var Frydenlund bryggeri på Grünerløkka. Nå rommer et av husene Olafiaklinikken, som er tilknyttet Oslo universitetssykehus. Her testet 10 000 nordmenn seg for hiv i 2014. Molin har snudd hverdagen til mange på hodet ved å fortelle dem at de har blitt hivpositive siden hun begynte å jobbe ved klinikken i 2009. I dag kommer én til to av testene tilbake som positive hver måned.

–Hva slags mennesker ender opp med å teste

” Du utsetter deg for større risiko ved å ha tilfeldig sex, enn ved å ha beskyttet sex med en hivpositiv

Sol-Britt Molin, sykepleier ved Olafiaklinikken

positivt for hiv hos dere?

–Det har vi ingen statistikk på. Men magefølelsen til mange av mine kolleger med lang erfaring her er lik. Vi ser en typisk risikoferd hos dem som blir smittet. De har det ofte vondt, kanskje har de dårlig selvtillit, eller er inne i en slags livskrise.

Smittet

–Jeg var ikke noe flink til å ta vare på meg selv.

Som 17-åring flyttet Jens til Oslo fra familien og gården på Vesterålen. Da han kom til hovedstaden var han nysingel, homofil og full av forventninger.

–Den offisielle versjonen var vel at jeg skulle begynne på Steinerskolen, men skal jeg være brutalt ærlig så var det for å ha sex.

Han ler og kaster hodet bakover i sofaen, vifter vekk minnene med hånden. For seks år siden mistet han plutselig stemmen. Ved øre-nese-hals-klinikken på Ullevål påviste de svært hovne lymfekjertler. Jens maste seg til å få ta en hiv-test, til tross for at den mannlige legen mente det ikke kunne være hiv.

Noen uker senere ble han kalt tilbake til Ullevål. Testen var positiv.

–Det kom ikke som noe sjokk. Jeg tenkte jo at dette måtte skje før eller siden. Det eneste jeg ikke var forberedt på var alt det emosjonelle sykdommen fører med seg, sier han, med ett alvorlig.

Jens fikk tilbud om hjelp fra ulike hold, men takket nei. I tillegg fikk han beskjed om

at han kunne anmelde den som hadde smittet ham hvis han kjente til vedkommendes identitet.

–Det var helt uaktuelt. Det var jo ikke sånn at jeg ikke hadde vært med på det vi hadde gjort.

Dermed ble han sendt hjem fra Ullevål med en siste velmenende setning: «Du skjønner at du ikke kommer til å dø av dette over helga?».

Fornuft og følelser

19. januar 1983 ble det første aidstilfellet påvist i Norge. Sykdommen som gikk under tilnavnet «homsepesten» skapte panikk, og på et tidspunkt anslo Helsedepartementet at 100 000 nordmenn kom til å bli smittet.

I fjor ble det diagnostisert 221 nye hivsmittede i Norge. Det er litt færre enn i 2014. Nedgangen gjelder hovedsakelig gruppen menn som har sex med menn, som lenge har vært preget av høy smitteforekomst. Men fortsatt er det 80 prosent flere med hiv i Norge i 2015, sammenlignet med 2005.

Sykepleier Molin mener de som kommer for å teste seg ved Olafiaklinikken ofte har for liten kunnskap om risikoen for hiv-smitte. Noe hun ser på som bekymringsverdig, ettersom det finnes mer informasjon om hiv nå enn noen gang tidligere.

–Det er litt todelt. En gruppe har stor angst for å få hiv, selv om vi på ingen måte ser en risikoferd. Den andre er helt motsatt. De vet at smittefaren er liten og at det finnes gode medisiner. Samtidig har de ube-

1. Daglig dose: – Det eneste som minner meg på at jeg har hiv i hverdagen er at jeg tar en pille hver kveld, sier Jens og viser frem medisinene han tar slik at virusnivået i kroppen hans skal holde seg lavt.

2. Øyeblikket: André Titland gjennomfører en hurtigtest for hiv og syfilis hos Helseutvalget for homofile. Etter 20 sekunder kommer resultatet fram. Testen er negativ.

3. Trenger ikke medlidenhet: «Christian» ønsker ikke at andre mennesker skal synes synd på ham for at han har hiv. – Jeg har synes så mye synd på meg selv, og nå er jeg på bedringens vei, så jeg er ferdig med det, forteller han.

4. Likemannsprinsipp: André Titland blir stukket flere ganger i fingeren for at det skal komme ut nok blod til at han kan ta hiv-testen. De som gjennomfører testene hos Helseutvalget er vanlige, skeive menn, og organisasjonen jobber etter et likemannsprinsipp som skal senke terskelen for å teste seg ytterligere.

skyttet sex med flere partnere.

Hivsmittede stigmatiseres fortsatt i samfunnet. I FAFOs holdningsundersøkelse «Farlig å kysse?» fra 2008 mente 60 prosent av de spurte at hivpositive burde være pliktet til å fortelle på jobben at de er smittet. 50 prosent mente at arbeidsgiveren bør ha rett til å omplassere den hivpositive dersom kolleger er redde for smitte. 33 prosent ville ikke latt hivpositive passe sine barn, og 24 prosent tror fortsatt at hiv kan smitte gjennom kyss.

–Det er veldig ille når hivpositive fortsatt blir sett på som spedalske. Molin slår ut med hendene og påpeker at det er synd at gamle holdninger fortsatt henger igjen.

–Noen kan si at de har et avslappet forhold til sex, og kunne hatt relativt mange partnere og ubeskyttet sex med folk de antar er hivnegative, men at de aldri kunne hatt sex med en hivpositiv. Du utsetter deg for større risiko ved å ha tilfeldig sex, enn ved å ha beskyttet sex med en hivpositiv.

Selv mener hun nettopp det å normalisere sex med hivpositive vil være en viktig faktor i arbeidet med å avdramatisere gamle forestillinger.

–Vi kan ikke bare snakke om kondombruk, smitteveier og risiko, da kommer vi ikke videre. Vi må snu på det og si; «ja okei, du har hiv, da bruker vi kondom». Det er jo ikke vanskeligere enn det.

Fakta om hiv og aids

- Hiv er en forkortelse for Human Immunodeficiency Virus, eller menneskelig immunsviktvirus.
- Hiv er et virus som angriper deler av immunforsvaret. Når viruset kommer inn i kroppen, bryter det ned deler av forsvaret kroppen har mot bakterier, virus og sopp.
- Hiv finnes i to hovedgrupper, hiv I og hiv II. I tillegg er det tusenvis av undergrupper av viruset, noe som gjør det vanskelig å lage en vaksine.
- Gjennomsnittsalderen for å bli smittet av hiv er relativt høy og ligger på 34 år. 77 prosent av dem som ble smittet i fjor var over 30 år gamle.
- Aids er en forkortelse for det engelske begrepet acquired immunodeficiency syndrome. På norsk vil man si ervervet immunsviktsyndrom. Aids er et samlebegrep for en rekke sykdommer som har det til felles at de skyldes et nedsatt immunforsvar som følge av hiv.
- Folkehelseinstituttet anslår at 500-700 personer kan ha hiv uten at det er oppdaget enda.

Kilde: HivNorge og Folkehelseinstituttet

Testen

«Vær fjong, bruk dong» lyder beskjeden fra en kondomdispenser i møterommet inne på Helseutvalget for homofile i Skippergata. Organisasjonen jobber for å normalisere sex for hivsmittede, med målgruppen menn som har sex med menn. I tillegg til å tilby drop-in-hiv-tester her i sine egne nymotens lokaler, har de utplassert såkalte «Sjekkpunkt» på steder de vet menn møtes for å ha sex. Testen gir svar på under ett minutt. Målet er at den korte ventetiden skal senke barrieren for å teste seg.

–Testen er sikker tre måneder etter man har utsatt seg for risiko, med 99,7 prosent garanti for at den stemmer, sier Vegard Bjørnshagen, som jobber som frivillig ved Sjekkpunkt.

–Med andre ord kan vi ikke teste for det som skjedde forrige helg, supplerer kollega Aksel Overskott.

En ung mann i blållilla skjorte, og med et grønt og gult tørkle knyttet som en speiderknote rundt halsen kommer inn i lokalet. André Titland (29) tester seg for hiv hver tredje til fjerde måned. Til vanlig jobber han som salgssjef på Chateau Neuf.

–Det er veldig viktig å ta ansvar, man utsetter ikke bare seg selv, men også andre for risiko ved å ikke gjøre det.

En frivillig ansatt leder ham inn i et lite rom der testen skal tas. De diskuterer hvor stor risikoen er for at den vil være positiv. Seksualpraksis, beskyttelse, antall sexpartnere og seksuell legning må med i regnin-

gen. Og hva vil skje hvis det viser seg at han har fått hiv?

André biter seg i hånda. Ett stikk i pekefingeren. Etter flere forsøk kommer det endelig ut nok blod til å fylle opp et lite plastbeger. To væsker blandes inn i blodprøven. En prikk gir negativt svar. To eller tre prikker og testen er positiv. Det blir stille i 20 lange sekunder. En liten prikk vises til slutt i den vesle koppen.

André lener seg tilbake i sofaen, puster ut. Så henvender han seg til Universitas.

–Sweet. Det er jo så bra det kan gå det. Nå slapp du å skrive en «tear-jerker», sier han og flirer.

Frykten

En som derimot har fått føle på sjokket ved å bli diagnostisert med hiv er 24-åringen «Christian». For kun ett og et halv år siden han fikk beskjeden som skulle snu livet på hodet. Fordi han ikke er åpen om hiv-statusen sin ønsker han å være anonym.

Det er begynnelsen av april, og den plutselige sola har trukket takknemlige Osloborgere ut i Birkelunden. Christian hilser og smiler et litt nervøst smil som når helt opp til øynene.

–Jeg vil jo helst si at jeg aldri har lært noe om hiv på skolen. Det var bare noe jeg hadde hørt om.

I 2014 ble han veldig syk. Fikk høy feber og ble sengeliggende i flere dager. Da moren hans kjørte ham til legevakten hadde han over 40 i feber. Christian ble lagt inn

”Hiv er noe man skal venne seg til at man har hele tiden, også er det liksom ikke der likevel, fordi jeg tar medisinen og alt er bra

Jens Tekle (28), hivpositiv

på sykehus, men legene greide ikke å finne ut hva det var. Moren hans, som ikke klarte å slippe tanken på at sønnen kunne ha hiv, maste til han tok en test. Den var positiv.

Den usynlige sykdommen

I 1996 kom det medisiner som kan gi hivpositive som Jens og Christian lange, gode liv. Medisinene er derimot forbeholdt mennesker i de rikere delene av verden. Ett års forbruk koster 100 000 kroner.

–Det har nesten blitt verre nå enn før, fordi hiv har blitt mer usynlig i samfunnet, sier Kim Fangen over telefonen.

Fangen er leder av hivpositives landsforening, Nye Pluss, og ble selv smittet av hiv i 2003. Han har erfart tiden da medisinerne ikke fantes, og hadde en partner som døde av aids i 1996.

Baksiden ved at medisinerne er blitt så gode, er at myndighetene ikke lenger er opptatt av at folk vet nok om hiv, påpeker han.

–Når vi har sluttet å snakke om hiv og sluttet å inkludere det i undervisningen om seksuell helse, har det fått lov å bli borte. Og når vi først tenker på det, har vi en tendens til å tenke tilbake på tiden da hiv var ensbetydende med død.

Da han ble syk la han først og fremst merke til at andre fant det vanskeligere å leve med hiv enn ham.

–Historien min gjorde at jeg hadde noen å gå til, denne sykdommen var ikke noe mystisk for meg.

For Christian, som hadde lite kunnskap om viruset, var situasjonen en annen. Han kjente ingen andre hivpositive, og tenkte lenge at viruset aldri var noe som kom til å berøre ham.

–Jeg var sikker på at jeg kom til å dø. Det var de tankene jeg hadde om hiv da, jeg synes egentlig det er skummelt at jeg ikke visste mer.

Hvis han ble med noen hjem fra byen brukte han aldri kondom, hvis ikke den andre ville. Likevel var han redd.

–Det ryktes at det er ganske vanlig i homomiljøet, at man ikke er så flink med prevensjon. Det hendte jeg tullet med at...

Han kvier seg litt. Selv om øynene fortsatt er hevet i det karakteristiske smilet bærer de nå et preg av alvor.

–Jeg har hatt en del kjønns sykdommer, så jeg tullet med at jeg hadde hatt alt utenom hiv. Det var på en måte bare det som manglet.

Etter beskjeden fikk Christian en krise på Ullevål. Etter to dager i sjokk alene i leiligheten på Frogner, søkte han

Fem måter du ikke kan få hiv

- Ved å kysse/råklime med en hivpositiv. Du må dele om lag sju liter spytt før virusmengden er stor nok til at smitteoverføring er mulig.
- Ved å drikke av samme glass, eller dele en sigg med en hivpositiv.
- Ved å trene på samme treningsstudio som en hivpositiv for å så å bruke samme dusj og toalett etterpå.
- Ved å ha beskyttet sex med en hivpositiv. Kvinner med tørr skjede anbefales å bruke vannbasert glidemiddel for å unngå rifter i slimhinnen slik at man unngår at kondomet sprekker. Det samme gjelder for analsex.
- Ubeskyttet sex med hivpositive som ikke har andre seksuelt overførbare infeksjoner, som er på vellykket behandling og ikke har målbart virusnivå i blodet smitter i praksis heller ikke.

Kilde: HivNorge

Alle de som kunne fått hiv, men fikk noe annet

- I 2015 ble det diagnostisert 851 gonorétilfeller i Norge mot 682 tilfeller i 2014. Antall registrerte gonorétilfeller er nå det høyeste på 25 år.
- Det ble registrert 172 tilfeller av syfilis i 2015.
- I 2014 ble det diagnostisert 24 810 tilfeller av genitale klamydiainfeksjoner i Norge. Flest tilfeller diagnostiseres i aldersgruppen 20-24 år både hos kvinner og menn.
- Det finnes ingen samlet statistikk over kondomsalg i Norge. Helsedirektoratet sendte i 2014 ut 5,6 millioner kondomer gjennom ordningen med gratis kondomer.

Kilde: Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet

opp Aksept-senter for alle berørt av hiv. Han satte seg i bilen og kjørte rett til Fagerheimgata, og troppet opp på kontoret til Aksept.

–Jeg lurte veldig på hvordan jeg så ut. For.. jeg var så redd. Hjertet mitt bare pumpet.

Han klapper seg på jakka for å illustrere.

–Alt jeg klarte å si var bare: «Jeg er ny her, jeg vet ikke hvorfor jeg er her». Så fikk jeg hjelp med en gang. Det var veldig skummelt, men jeg er glad for at jeg gjorde det. Hvis ikke hadde jeg... Det var på en måte det som reddet meg.

Trikken dunderer forbi Birkelunden. Christian kikker ned i bakken, ansiktet er dekket av fregner. På tross av et tøft år har han det bedre nå. Han har ventet på at sykdommen skulle begynne å endre kroppen, men forandringene han fryktet uteble. Han beskriver seg selv som et nytt menneske, og setter mer pris på livet enn før. Til høsten har han søkt seg inn på veterinærstudiet.

–Jeg har begynt å ta bedre vare på meg selv. Det har tatt lang tid å fordøye, men jeg har møtt andre i min situasjon og nå har jeg det kjempebra.

Hva hvis?

Selv om de begge har forsonet seg med hiv-statusen forteller både Christian og Kim Fangen om en felles frykt. Frykten for å bli avvist.

–Mye av grunnen til at folk ikke forteller om hiv-statusen sin er frykten for hva som kommer til å skje. Hva hvis? spør Fangen retorisk gjennom telefonen.

Han har møtt både unge og eldre som er redd for å fortelle foreldre, barn og barnebarn om sykdommen fordi de er bekymret for å bli stengt ute.

–Det er det vi alle er redd for, og den frykten sitter ordentlig i. Jeg har klart å slippe den. Det er helt fantastisk, jeg unner alle å kjenne på den friheten det innebærer.

For Christian er situasjonen en annen. Selv om familien har akseptert sykdommen, har enkelte venner taklet beskjeden dårlig.

–Det største problemet er vel hvis jeg møter noen som jeg blir glad i. Jeg er veldig redd for det.

Hiv deg på

Musikken dunderer fra kraftige høyttaleranlegg i den store crossfit-hallen på Ny-

dalen. «Strong is happy» er malt i svart på den grå betongveggen. Jens Tekle er rød i fjeset i det han løfter seg opp i sin tredje økt med pull-ups, etterfulgt av armhevinger og 800 meters løp ute i den stekende maisola. Så ramler han sammen over en kasse og puster ut.

–Hvordan er det å ha en sykdom som aldri blir borte?

Han trekker litt på skuldrene.

–Det kan være litt frustrerende. Det er det som liksom fortsatt kan plage meg innimellom, at det aldri blir borte. At jeg må huske å ta den pillen hver dag.

Svaret etterfølges av en litt anstrengt latter.

– Man skal venne seg til å ha hiv hele tiden. Også er det liksom ikke der likevel, fordi jeg tar medisinen og alt er bra.

–Blir du noen gang redd?

Aids er gøy: Det er fredag, og Jens og vennene hans er ute og pilser. Venninnen Elisabeth forteller om den gangen da hun var liten og hadde lånt en film og mormoren var redd hun skulle få aids av videokassetten. Nå kan hun og Jens le godt av uvitenheten som rådet på den tiden. Jens ønsker å normalisere det å leve med hiv, og har mange ganger fortalt nye venner om hivstatusen sin på barduse måter. Enkelte ganger kan han slenge ut setninger som «aids er gøy, hiv deg på». - Jeg tror liksom ikke jeg har det noe dårligere eller bedre enn noen andre, sier Jens.

-Ja. Men det er også i dårlige perioder. Jeg kan tenke på hvordan medisinerne går opp med andre sykdommer som kommer med alderen. Det kan gjøre meg litt redd. Kan pillene kombineres med alle typer kreft, for eksempel? Det er så mye ny medisin. Folk er ikke gamle nok enda.

-Tenker du på fremtiden på noen annen måte nå enn før diagnosen?

-Det tror jeg ikke. Ikke i det hele tatt. Svaret kommer kontant. Han rister på hodet.

-Ikke nå liksom. Innimellom. Nå har jeg jo hatt hiv i en del år.

-Hva tenker du når du tenker på det innimellom?

-Ehmm. Før jeg lærte meg nok om det, så satte jeg en del begrensninger for meg

” Jeg var sikker på at jeg kom til å dø

«Christian» (24), hivpositiv

selv, som jeg ikke hadde trengt å sette.

Han trekker pusten i en pause. Kikker på noe rett foran seg. Tenker.

-Det kunne være noe så greit som at hvis jeg skulle gjøre noe på et kjøkken, så kunne jeg freake litt ut hvis jeg kuttet meg.

-Du var redd for at andre skulle bli smitta?

-Mer redd for hva de skulle tenke. Om de ville føle ubehag ved det liksom. Man blir jo veldig bevisst i begynnelsen.

-Når følte du at det endra seg?

-For et par år siden. Jeg jobba litt med det. Jeg har noen venner som er ganske morsomme og som flirer en del av det selv òg. Det har hjulpet meg å innse at bekymringene sitter hos meg, og ikke dem. Slik at jeg kan legge dem bort.

-Hvis du blir forelska i en person som ikke

også er hiv-positiv, hvordan går du frem?

-Det er jo noe man må tenke på. Det skal jo ikke bare være ok for meg, det må jo være ok for den andre også. Noen er helt okey, sier; å du går på medisiner, kjempesint, da trenger vi ikke å bruke kondom. Også har man de som sier; Hæ, har du hiv?

Han stotrer ordene fram og ler av dem etterpå.

-Med det er flest av den første typen faktisk. De litt mer oppegående har nok kunnskap til å slappe av.

” Professor emeritus ved Universitetet i Oslo, Per Fugelli (72), har som samfunnsdebattant kanskje markert seg sterkest ved å gå løs på stigma som sykdom og død. Selv ble han rammet av kreft for noen år tilbake. Den siste tiden han har igjen bruker han på å dele sine erfaringer med å ha en dødelig sykdom. Dette bildet av Fugelli ble tatt rett etter hans siste offisielle opptreden på Universitet i Oslo.

Matthis Kleeb Solheim, fotograf